

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN JA OULUN YLIOPISTON VÄLINEN SOPIMUS KAUELLE 2013-2016

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja yliopisto ovat yliopistolain (558/2009) 48 §:n 1 momentin nojalla sopineet yliopiston toiminnalle asetettavista määrällisistä ja laadullisista tavoitteista seuraavaa.

KORKEAKOULULAITOKSEN YHTEISET TAVOITTEET

Tavoitetila 2020

Suomalainen korkeakoululaitos on vuonna 2020 nykyistä laadukkaampi, kansainvälisempi, vaikuttavampi ja tehokkaampi. Korkeakoulujen toiminnassa korostuvat sivistystehtävä, yhteiskuntavastuu ja kestävän kehityksen periaatteet sekä eettinen toimintatapa.

Suomalaiset yliopistot ja ammattikorkeakoulut ovat eurooppalaisen korkeakoulu- ja tutkimusalueen keskeisiä toimijoita. Korkeakoululaitos muodostuu kansainvälisesti korkeatasoisista omille vahvuusalueilleen profiloituneista yliopistoista ja ammattikorkeakouluista.

Korkeakoulut vastaavat monipuolisesti yhteiskunnan, kulttuurin ja työelämän tarpeisiin. Yliopistot vastaavat tieteellisestä ja taiteellisesta tutkimuksesta ja siihen perustuvasta opetuksesta. Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on työelämäläheinen opetus ja aluevaikuttavuus sekä näitä tukeva tutkimus- ja kehittämistoiminta.

Koulutus-, tutkimus- ja innovaatiotoiminta muodostavat kokonaisuuden, jonka osat täydentävät toisiaan ja toimivat tiiviissä yhteistyössä. Korkeakoulut edistävät toiminnallaan elinikäistä oppimista, yhteiskunnan ja talouden uudistumista sekä yrittäjyyttä ja tutkimustulosten laajaa hyödyntämistä, mukaan lukien kaupallistaminen ja osaamisen vienti.

Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM), yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteiset tavoitteet vuosiksi 2013-2016

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut toteuttavat hallitusohjelmassa sekä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa 2011-2016 asetettuja tavoitteita sekä muita eduskunnan ja valtioneuvoston korkeakouluille asettamia strategisia tavoitteita. Tavoitetilan saavuttamiseksi OKM, yliopistot ja ammattikorkeakoulut toteuttavat seuraavat kehittämistoimet:

Vahvat korkeakouluyksiköt osaamisen perustana

OKM tukee strategiarahoituksella yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen omia toimenpiteitä erityisesti rakenteellisen kehittämisen, työurien pidentämisen, kansainvälistymisen ja tutkimuksen painoalojen, tutkimustulosten ja osaamisen hyödyntämisen sekä taiteellisen toiminnan vahvistamiseksi.

OKM, yliopistot ja ammattikorkeakoulut jatkavat rakenteellisen kehittämisen toimia laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseksi ja osaamiskeskittymien synnyttämiseksi. Korkeakoulujen keskinäisiä hallinnollisia yhteistyörakenteita uudistetaan. Taideyliopisto aloittaa toimintansa ja sen taloudelliset toimintaedellytykset turvataan. Koulutustarjontaa uudistetaan ennakointien perusteella työelämän ja yhteiskunnan muuttuvia tarpeita tukien. Ammattikorkeakoulujen 2 030

aloituspaikan vähentäminen toteutetaan siten, että ammattikorkeakoulujen profiilit terävöityvät ja toiminnan laatu paranee.

Ammattikorkeakouluuudistus toteutetaan asteittain siten, että rahoitusmalli, koulutusvastuut ja toimitukset on uudistettu vuoteen 2014 mennessä. Ammattikorkeakoulut ja niiden ylläpitäjät uudistavat hallinto- ja johtamisrakenteitaan tukeakseen uudistuksen tavoitteita ja vahvistaakseen työelämäyhteyksiään.

Korkeakoulut ja OKM kehittävät ja ylläpitävät tietojärjestelmien yhteentoimivuutta, tietojen ja käsitteiden yhteismitallisuutta sekä valtakunnallista tietovarantoa korkeakoulujen toiminnan ja OKM:n ohjauksen tueksi. Korkeakoulut päättävät omien strategisten tavoitteidensa nojalla, mitä tietojärjestelmiä ne yhdessä tai erikseen tuottavat.

Laadukkaasta koulutuksesta nopeammin työelämään

Korkeakoulut parantavat opetuksen laatua ja hyvän oppimisen edellytyksiä. Opetuksen laatu ja opiskelijapalaute vaikuttavat myös korkeakoulujen rahoitukseen.

Korkeakoulujen koulutusvastuita ja tutkintoja koskevat säännökset uudistetaan siten, että korkeakoulujen autonomiaa koulutuksen järjestämistavoissa vahvistetaan. Yliopistot ja ammattikorkeakoulut huolehtivat siitä, että koulutus rakentuu kokonaisuuksista, jotka helpottavat koulutukseen hakeutumista, edistävät opintojen etenemistä ja lisäävät opiskelijan mahdollisuuksia hyödyntää eri alojen opetusta.

Korkeakoulut kehittävät ohjausprosesseja ja opiskelijapalveluita, aiemmin hankitun osaamisen tunnustamista sekä luovat kannusteita niin, että opetusjärjestelyt ja -sisällöt tukevat tutkintojen suorittamista ja sitouttavat opiskelijat opintoihin. Yliopistot jatkavat tohtorikoulutuksen rakenteiden ja prosessien uudistamista ja tehostamista.

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut suunnittelevat koulutustarjontansa kokonaisuutena siten, että tutkintoon johtava koulutus ja muu koulutus muodostavat työelämän tarpeisiin vastaavan yhtenäisen elinikäistä oppimista tukevan kokonaisuuden. Korkeakoulut kehittävät tutkinnon jälkeistä koulutusta tukemaan työelämän uusiutumista, toimialojen muutosta ja korkeakoulutettujen erikoistumista sekä osaamisen laajentamista. OKM ja korkeakoulut valmistelevat tavoitteet erikoistumiskoulutuksen kehittämiseksi ja laadunvarmistukselle.

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut uudistavat opiskelijavalintoja siten, että ensimmäistä korkeakoulupaikkaa hakeville mahdollistetaan oma kiintiö. Sen käyttöönotosta ja suuruudesta päättää korkeakoulu. Tavoitteena on selkeästi lisätä ensimmäistä korkeakoulupaikkaa hakevien osuutta sisäänpäässeistä. Toisessa vaiheessa hakujärjestelmää uudistetaan siten, että yhteishaussa valitaan vain ensimmäistä korkeakoulupaikkaa hakevia. Muiden hakijoiden valitsemiseksi otetaan käyttöön erillisiä haku- ja valintaväyliä.

Korkeakoulut ja OKM huolehtivat yhdessä korkeakoulujen opiskelijavalintojen ja korkeakouluopintojen rakenteiden uudistamisesta sopimuskauden aikana. Korkeakoulut mukauttavat haku- ja valintapalveluihin liittyvät tietojärjestelmänsä yhteensopiviksi korkeakoulujen sähköisen hakujärjestelmän kautta toteutettavan valtakunnallisen yhteishaun kanssa.

Korkeakoulut edistävät toiminnallaan koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista. Tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta, sukupuolten välistä tasa-arvoa, purkaa segregatiota ja vähentää sosio-ekonomisen taustan vaikutusta koulutukseen hakeutumisessa ja pääsemisessä.

Yliopistot ottavat käyttöön valtakunnallisen opiskelijapalautejärjestelmän siten, että sitä voidaan hyödyntää yliopistojen rahoitusmallissa vuodesta 2015 alkaen. Ammattikorkeakoulujen opiskelijapalautejärjestelmä uudistetaan.

Tutkimuksella ja innovaatiotoiminnalla kilpailukykyä, hyvinvointia ja vaikuttavuutta

Yliopistot vahvistavat oman strategiansa mukaisia tutkimusaloja ja korkeatasoisia tutkimusympäristöjä. Huippututkimuksen edellytyksiä vahvistetaan sekä luodaan edellytyksiä nousevien alojen kehittämiseksi. Kansainvälisen tutkimusrahoituksen osuutta lisätään, samoin kansainvälistä tutkimusyhteistyötä ottaen erityisesti huomioon tulevaisuuden suuret haasteet.

Yliopistot vastaavat tohtorikoulutuksen korkeasta laadusta. Yliopistot lisäävät tutkijankoulutuksessa yhteistyötä tutkimuslaitosten sekä työ- ja elinkeinoelämän kanssa ja ylläpitävät tarkoituksenmukaisia kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja. Yliopistot huolehtivat Suomen Akatemian tohtoriohjelmapäätösten velvoitteet tohtoriohjelmakausien loppuun asti. Yliopistot edistävät erityisesti väittelyn jälkeistä tutkijanuraa. Julkaisemista korkeatasoisissa vertaisarvioituissa tieteellisissä julkaisuissa lisätään. Yliopistot luovat edellytyksiä tieto- ja viestintätekniikan syvälliseen ja laajamittaiseen hyödyntämiseen ja kannustavat tutkijoita sen käyttöön tieteenala- ja organisaatorajat ylittäen.

Ammattikorkeakoulut tukevat alueiden elinvoimaisuutta kehittämällä erityisesti kysyntä- ja käyttäjälähtöistä innovaatiotoimintaa sekä osallistuvat hyvinvointipalveluiden kehittämiseen.

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut vahvistavat yhteistyötä innovaatiojärjestelmän eri toimijoiden kanssa toimien aktiivisesti osaamiskeskittymien uuden tiedon tuottajina ja kehittäjinä. Tutkimuksen vahvuusalueilla toisiaan täydentävät yliopistot, ammattikorkeakoulut ja tutkimuslaitokset muodostavat vetovoimaisia keskittymiä. Yhteiset tutkimushankkeet ja infrastruktuurit luovat uudenlaisia kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia perustutkimuksen ja soveltavan tutkimuksen sekä yritysten tutkimus- ja kehitystoiminnan välille.

Kansainvälistyminen laadun turvaajana

Yliopistot, ammattikorkeakoulut, Suomen Akatemia, CIMO ja OKM vahvistavat keskinäistä yhteistyötään kansainvälisen verkottumisen ja liikkuvuuden edistämiseksi. Yliopistot ja ammattikorkeakoulut rakentavat kansainvälisiä strategisia kumppanuuksia vahvistaakseen omia painoalojaan kehittämällä yhteistä koulutustarjontaa, mukaan lukien kaksois- ja yhteistutkinnot sekä tiivistämällä tutkimus- ja innovaatioyhteistyötä.

Korkeakoulut lisäävät yhteistyötään ja läsnäoloaan myös nousevissa talouksissa, erityisesti Kiinassa, Intiassa, Brasiliassa ja Venäjällä.

Korkeakoulut järjestävät yhteistyössä vieraskielisille opiskelijoille ja vieraskieliselle henkilöstölle kotimaisten kielten ja kulttuurien opetusta sekä muita palveluita, jotka tukevat integroitumista Suomeen ja korkeakouluyhteisöön. Korkeakoulut lisäävät strategisesti merkittävien yhteistyömaiden kielten ja kulttuurien opetusta. Korkeakoulut sisällyttävät tutkintoihin kansainvälistymistä tukevia sisältöjä.

Korkeakoulut kehittävät henkilöstöpolitiikkaansa ja tutkijanurajärjestelmiään lisäämällä kansainvälistä rekrytointia.

Korkeakoulu yhteisön kehittäminen

Korkeakoulut ovat kilpailukyisiä, tasa-arvoisia, esteettömiä ja kiinnostavia työ- ja oppimisympäristöjä. Korkeakoulut jatkavat toimenpiteitä tasa-arvon vahvistamiseksi ja yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi. Henkilökunnan ja opiskelijoiden hyvinvointia sekä työ- ja opiskelukykyä edistetään suunnitelmallisesti.

OULUN YLIOPISTON TEHTÄVÄ, PROFILI JA PAINOALAT

Tehtävä ja profiili

Oulun yliopisto on monialainen ja kansainvälisesti toimiva tiedeyliopisto. Yliopisto on merkittävä monitieteinen pohjoisuuden osaaja. Yliopisto toimii tiiviissä yhteistyössä elinkeinoelämän ja tutkimuslaitosten kanssa ja se on alueen merkittävin innovaatiotoimija.

Painoalat

Yliopisto on määritellyt keskeisiksi painoaloikseen 1) Biotieteet ja terveys, 2) Informaatioteknologia, 3) Kulttuurinen identiteetti ja vuorovaikutus ja 4) Ympäristö, luonnonvarat ja materiaalit; siihen sisältyvät kehittämisaloina terästudkimus sekä kaivos- ja vuoriala.

Yliopisto lisää lääketieteellisen koulutusalan aloituspaikkoja 22 vuonna 2014 siten, että koulutusalan aloituspaikkoja on vähintään 149 vuodesta 2014 lähtien.

Tavoitteet	Vuosina 2013 - 2016 keskimäärin
Ylemmät korkeakoulututkinnot	1 545
Humanistinen koulutus	185
Kasvatustieteellinen koulutus	250
Terveystieteiden koulutus	45
Kauppateieteellinen koulutus	185
Luonnontieteellinen koulutus	315
Teknillistieteellinen koulutus	385
Lääketieteellinen koulutus	130
Hammaslääketieteellinen koulutus	50
Yliopistokohtaiset tavoitteet	
Tohtorin tutkinnot	158
Alemmat korkeakoulututkinnot	1 280
Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä	600
Suomesta lähteneiden tai Suomeen saapuneiden vaihto-opiskelijoiden määrä (vaihdon kesto yli 3 kk)	900

Tunnuslukutavoitteet	Toteuma 2011		Tavoite 2016
	Yo	Yo-sektori yht.	Yo
Tohtoritutkinnot / tutkijanuravaihe IV henkilötyövuodet	0,79	0,61	0,70
Vähintään 55 op. suorittaneiden osuus	25,1	25,6	30,0
Tieteelliset julkaisut / opetus- ja tutkimushenkilökunta	1,41	1,59	1,70
Kilpailtu tutkimusrahoitus / kokonaisrahoitus	21,0	20,6	22,0
Ylemmät korkeakoulututkinnot / opetus- ja tutkimushenkilökunta	0,83	0,70	1,00
Opettajien ja tutkijoiden kv-liikkuvuus (väh. 1 vko) / opetus- ja tutkimushenkilökunta	0,20	0,36	0,35

KESKEISET KEHITTÄMISKOHTEET

- 1) Yliopisto vahvistaa kansainvälistä tutkimusyhteistyötään painoalojensa kehittämisen kannalta parhaiden yliopistojen kanssa hyödyntäen vuonna 2013 suoritettavan tutkimuksen kokonaisarvioinnin tuloksia.
- 2) Yliopisto tehostaa toimenpiteitään kansainvälisen kilpaillun tutkimusrahoituksen hankkimiseksi
- 3) Yliopisto tehostaa toimenpiteitään koulutuksen läpäisyn parantamiseksi.
- 4) Yliopisto uudistaa opiskelijavalintojaan.

RAHOITUS

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää yliopistolle perusrahoitusta yliopistolaisissa säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi yliopistolain (558/2009) 49§:n, yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009) 5, 6 ja 7 §:n ja yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (182/2012) perusteella yhteensä 160 018 000 euroa momentilta 29.40.50 seuraavasti:

Laskennallisin perustein määräytyvään perusrahoitukseen 143 443 000 euroa.

Yliopiston valtakunnallisina tehtävinä on otettu huomioon saamen kieli ja kulttuuri, Kajaanin yliopistokeskus (sis. CEMIS, AIKOPA), Sodankylän geofysiikan observatorio (ml. avaruustutkimus) ja harjoittelukoulu.

Perusrahoitukseen sisältyy vuosittain yhteensä 10 115 000 euroa (rahoitustaso vuonna 2013) kauden 2013-2016 valtakunnallisten tehtävien perusteella, josta harjoittelukoulun toimintaan 6 500 000 euroa.

Yliopisto on saanut kohdennettua valtionrahoitusta Biokeskus Suomen toimintaan vuosina 2010-2012. Yliopisto sitoutuu yhteistyössä muiden vastaavaa rahoitusta saaneiden yliopistojen kanssa Biokeskus Suomen toimintojen vakiinnuttamiseen.

Strategiarahoitusta on kohdennettu strategian mukaisten kehittämistoimien edistämiseen ml. lääkärikoulutuksen laajentaminen, luonnontieteellisen kokoelman kustannukset ja Kajaanin OKL:n siirron kustannukset 14 000 000 euroa/v (2013-2014) ja 13 500 000 euroa/v (2015-2016).

Yliopiston valtion rahoitukseen sisältyy vuonna 2013 lisäksi 3 820 000 euroa yliopistolain (558/2009) mukaista rahoitusta laskennallisin perustein määräytyvään perusrahoituksen ulkopuolella.

Yliopiston valtion rahoitukseen sisältyy vuonna 2013 lisäksi arvonlisäverolain (1501/1993) 39 §:ssä ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen tutkimukseen liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuus yliopistoille (ml. harjoittelukoulu) aiheutuneista kustannuksista yhteensä 12 755 000 euroa. Arvio vuoden 2013 ALV-kompensaatioksi 11 873 000 euroa ja vuoden 2011 korvauksiin kohdennetun ALV-kompensaation ja toteuman välisen eron mukainen tarkistus 882 000 euroa.

Yliopisto raportoi vuosittain sopimuksen kehittämiskohteiden edistymisestä sekä strategian toteuttamisen toimenpiteistä.

Strategian seurantaindikaattorit

Keskeisimmät yliopiston määrittelemät seurantaindikaattorit ja niiden tavoitetasot strategian toteutumisen seurannassa ovat:

Seurantaindikaattori	Toteuma 2011	Tavoite 2016
1) Kansainvälisesti korkeatasoisen tutkijakunnan rekrytointiohjelman resurssit	0 euroa	2,5 Milj. euroa
2) Ulkomaalaisten tohtorikoulutettavien osuus kaikista tohtorikoulutettavista	13,5 %	20 %
3) Uusien, täyden lukuvuoden opiskelleiden yliopisto-opiskelijoiden ensimmäisen täyden lukuvuoden opintopistekertymän mediaani (pl. nollasuorittajat, alaa vaihtaneet)	49 op	55 op
4) Liiketoimintaprojektien määrä	7,8 Milj. euroa	9,0 Milj. euroa

ALLEKIRJOITTAJAT

Anita Lehikoinen
Ylijohtaja

Hans Söderlund
Hallituksen puheenjohtaja

Ari Saarinen
Korkeakouluneuvos

Lauri Lajunen
Rehtori

LIITTEET

Yliopiston opettajankoulutuksen tavoitteet sopimuskaudella 2013-2016